

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**

Informacja (nr 21/2012)

w sprawie

sposobu wykorzystania przez operatora elektroenergetycznego systemu przesyłowego środków uzyskanych z udostępniania transgranicznych zdolności przesyłowych w okresie od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r.

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 11 ustawy- Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn zm.) do zakresu działań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki należy kontrolowanie realizacji przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub operatora systemu połączonego elektroenergetycznego oraz innych uczestników rynku energii elektrycznej obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1228/2003, (zwanego dalej: „Rozporządzeniem (WE) 714/2009”), a także wykonywanie innych obowiązków organu regulacyjnego wynikających z tego rozporządzenia.

Zgodnie z pkt 6.5. wytycznych w sprawie zarządzania i alokacji dostępnej zdolności przesyłowej połączeń wzajemnych między systemami krajowymi (zwanymi dalej „wytycznymi”), które stanowią załącznik do Rozporządzenia (WE) nr 714/2009, każdego roku do dnia 31 lipca organy regulacyjne opublikują sprawozdanie zawierające informacje o kwocie przychodów uzyskanych w okresie dwunastu miesięcy kończącym się 30 czerwca tego roku i przedstawiające sposób wykorzystania tego dochodu, wraz z weryfikacją, czy dochód ten został wykorzystany zgodnie z ww. rozporządzeniem i wytycznymi oraz czy łączna kwota dochodu z ograniczeń została przeznaczona na jeden lub więcej spośród trzech zalecanych celów, o których mowa w art. 16 ust. 6 rozporządzenia.

Niniejsza informacja została opracowana na podstawie sprawozdania przygotowanego przez PSE Operator S.A., zgodnie z pkt 6.4. wytycznych i przedstawionego Prezesowi URE oraz danych zebranych w trakcie realizacji zadań określonych w art. 23 ust. 2 pkt 11 i pkt 20 lit a ustawy – Prawo energetyczne.

Źródło przychodów

Zdolności przesyłowe wymiany międzysystemowej, które mogą być udostępniane uczestnikom rynku, alokowane i udostępnianie były w ramach mechanizmu przetargów skoordynowanych, które organizowane były dla trzech przedziałów czasowych - rocznego, miesięcznych i dobowych. W poszczególnych okresach w ww. mechanizmie uczestniczyło ośmiu operatorów systemów przesyłowych ("OSP") z siedmiu krajów, tj. CEPS, a.s.; TenneT TSO GmbH (poprzednia nazwa: Transpower Stromübertragungs GmbH); 50Hertz Transmission GmbH; PSE Operator S.A.; MAVIR Hungarian Transmission System Operator Company Ltd.; SEPS, a.s.; Elektro-Slovenija, d.o.o. oraz VERBUND-Austrian Power Grid AG.

W okresie sprawozdawczym trwającym od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r. udostępnianie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej odbywało się:

- a. w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2011 r. - na podstawie "Zasad skoordynowanych przetargów na zdolności przesyłowe w Regionie Europy Środkowo-Wschodniej" obowiązujących w roku 2011;
- b. w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2012 r. - na podstawie "Zasad

skoordynowanych przetargów na zdolności przesyłowe w Regionie Europy Środkowo-Wschodniej" obowiązujących w roku 2012.

Podstawę współpracy powyżej wymienionych operatorów systemów przesyłowych elektroenergetycznych współpracujących w zakresie udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w ramach systemu skoordynowanych przetargów w okresie sprawozdawczym trwającym od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r. stanowiły umowy zawarte pomiędzy tymi operatorami systemów przesyłowych. Umowy te określały również kryteria podziału przychodów uzyskanych przez poszczególnych OSP z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w ramach skoordynowanych przetargów.

Ponadto w okresie od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r., zdolności przesyłowe na połączeniu stałoprądowym łączącym systemy Polski i Szwecji ("połączenie SwePol Link") były udostępniane na warunkach rynkowych dla wszystkich uczestników rynku, a ich alokacja odbywała się poprzez mechanizm market coupling w ramach aukcji niejawnych na rynku dnia następnego, organizowanych przez giełdy energii (tj. TGE SA i Nordpool Spot AS). Zdolności przesyłowe połączenia SwePol Link są alokowane na poszczególne godziny doby. Podstawę współpracy podmiotów zaangażowanych w proces udostępniania zdolności przesyłowych połączenia SwePol Link w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w ramach mechanizmu market coupling w okresie sprawozdawczym trwającym od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012 r. stanowiły umowa wielostronna oraz umowy dwustronne.

Wyżej wymienione "Zasady skoordynowanych przetargów ..." oraz umowy są zgodne z postanowieniami obowiązującego w badanym okresie Rozporządzenia (WE) nr 714/2009.

Wielkość uzyskanych przychodów

W przedmiotowym okresie sprawozdawczym PSE Operator S.A. uzyskał przychody z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w wysokości 61 881,34 tys. zł, w tym:

- w okresie 1 lipiec - 31 grudzień 2011 r. kwotę 30 444,78 tys. zł;
- w okresie 1 styczeń - 30 czerwiec 2012 r. kwotę 31 436,56 tys. zł.

Wyżej wymienione wielkości zostały podane w wartości netto, tj. zostały pomniejszone o wartość zwrotu rocznych i miesięcznych praw przesyłu do alokowania w ramach aukcji dobowych (tzw. procedura Use It or Sell It), zgodnie z wielkościami zaksięgowanymi na rachunkach PSE Operator S.A.

Powyższe wielkości przychodów nie zawierają przychodów z tytułu alokacji zdolności przesyłowych połączenia SwePol Link, są one w całości przekazywane właścicielom połączenia: SwePol Link AB i SwePol Link Poland Sp. z o.o. dla utrzymania zdolności przesyłowych tego połączenia międzysystemowego.

Przeznaczenie uzyskanych przychodów

Zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, wszelkie przychody z tytułu udostępniania transgranicznych zdolności przesyłowych w związku z występowaniem ograniczeń systemowych mają zostać przeznaczone przez operatorów systemów przesyłowych na następujące cele:

1. zagwarantowanie rzeczywistej dostępności przydzielonych zdolności; lub
2. utrzymywanie lub zwiększanie zdolności połączeń wzajemnych poprzez inwestycje w sieci, w szczególności w nowe połączenia wzajemne.

Jeśli przychody nie mogą zostać efektywnie wykorzystane do celu określonego w pkt 1 lub 2

powyżej, wówczas mogą zostać wykorzystane, po zatwierdzeniu przez organ regulacyjny, w maksymalnej kwocie określonej przez ten organ, jako dochód brany pod uwagę przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf sieciowych. Pozostała część przychodów ma zostać umieszczona na odrębnym koncie wewnętrznym do czasu, kiedy będzie mogła być wykorzystana na ww. cele.

W celu wykorzystania przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych PSE Operator S.A.:

- a) w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2011, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2010 r., część opisywanych przychodów przeznaczył, zgodnie z celem z art. 6 ust. 6 lit. c Rozporządzenia (WE) 1228/2003 oraz art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne w trakcie zatwierdzania metod wyliczania taryf sieciowych i/lub oceny czy taryfy powinny być modyfikowane;
- b) w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2012, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2011 r., część opisywanych przychodów przeznaczył, zgodnie z 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne w trakcie zatwierdzania metod wyliczania taryf sieciowych i/lub ocen czy taryfy powinny być modyfikowane;
- c) utworzył Fundusz Celowy, którego Regulamin przyjęty został Uchwałą Zarządu PSE Operator S.A. w dniu 25 maja 2006 roku. Źródłem środków finansowych gromadzonych na Funduszu Celowym są dochody PSE Operator S.A. uzyskane przez OSP z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych, pomniejszone o należny podatek. Środki te ewidencjonowane są na oddzielnym koncie księgowym, a wykorzystane być mogą tylko na jeden lub więcej z następujących celów; tj. finansowanie zagwarantowania rzeczywistej dostępności przydzielonych zdolności oraz finansowania inwestycji sieciowych wykonywanych w celu utrzymania lub zwiększania zdolności połączeń wzajemnych (tj. spełnienie art. 16 ust. 6 lit. a i b Rozporządzenia (WE) 714/2009, wcześniej art. 6 ust. 6 lit. a i b Rozporządzenia (WE) 1228/2003).

ad. a)

PSE Operator S.A. przeznaczył część przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w okresie sprawozdawczym od 1 lipca do 31 grudnia 2011 r. zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, tj. jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne w trakcie zatwierdzania metod wyliczania taryf sieciowych i/lub oceny czy taryfy powinny być modyfikowane.

Zgodnie z powyższym, PSE Operator S.A. w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2011, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2010 r., nie uwzględnił planowanych wielkości kosztów związanych z bilansowaniem wymiany międzysystemowej, tj. kosztów odchyień od pozycji kontraktowej na Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP; kosztów związanych z uczestnictwem PSE Operator S.A. w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC oraz kosztów bezpośrednio związanych z organizacją przetargów (koszty biura aukcyjnego i redukcji zdolności przesyłowych).

W kalkulacji Taryfy PSE Operator S.A. przyjęto założenie, że koszty te będą pokrywane przychodami z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych.

Na etapie kalkulacji Taryfy PSE Operator S.A. na rok 2011 zakładano, że pozycja finansowa OSP związana z uczestnictwem w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC będzie ujemna, tzn. spółka będzie ponosiła koszty z tego tytułu. Księgowy wynik finansowy rozliczeń kosztów tranzytów ITC z uwzględnieniem przychodów uzyskanych w ramach rozliczeń opłaty rynkowej, w okresie 1 lipca - 31 grudnia 2011 r. był dodatni, tj. spółka uzyskała sumaryczny przychód w wysokości 379,37 tys. zł.

Dlatego w/w przychody zostały przeznaczone na pokrycie kosztów organizacji aukcji oraz kosztów bilansowania wymiany równoległej, które w okresie 1 lipca - 31 grudnia 2011 r., wyniosły razem 3 837,44 tys. zł, w tym:

- koszty odchyłeń od pozycji kontraktowej w Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP wyniosły 2 964,01 tys. zł;
- koszty bezpośrednio związane z organizacją przetargów na udostępnianie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, tj. przypadająca na PSE Operator S.A. część kosztów funkcjonowania biura aukcyjnego, w wysokości 873,43 tys. zł.

ad. b)

PSE Operator S.A. przeznaczył część przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 30 czerwca 2011 r. zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, tj. jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne w trakcie zatwierdzania metod wyliczania taryf sieciowych i/lub oceny czy taryfy powinny być modyfikowane.

Zgodnie z powyższym, PSE Operator S.A. w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2012, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2011 r., nie uwzględnił planowanych wielkości kosztów związanych z bilansowaniem wymiany międzysystemowej, tj. kosztów odchyłeń od pozycji kontraktowej na Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP; kosztów związanych z uczestnictwem PSE Operator S.A. w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC oraz kosztów bezpośrednio związanych z organizacją przetargów (koszty biura aukcyjnego i redukcji zdolności przesyłowych). W kalkulacji stawek opłat w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2012 przyjęto założenie, że w/w koszty będą pokrywane przychodami z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych w związku z występowaniem ograniczeń systemowych.

Na etapie kalkulacji Taryfy PSE Operator S.A. na rok 2012 zakładano, że pozycja finansowa OSP związana z uczestnictwem w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC będzie ujemna, tzn. spółka będzie ponosiła koszty z tego tytułu. Księgowy wynik finansowy rozliczeń kosztów tranzytów ITC z uwzględnieniem przychodów uzyskanych w ramach rozliczeń opłaty rynkowej w okresie 1 stycznia - 30 czerwca 2012 r. był dodatni, tj. spółka uzyskała sumaryczny przychód w wysokości 12 585,97 tys. zł.

Należy jednak mieć na uwadze, iż ze względu na skomplikowaną procedurę wyznaczania i weryfikacji wielkości rozliczeniowych w ramach wielostronnej umowy ITC (stronami umowy jest 34 europejskich operatorów systemów przesyłowych), występują bardzo duże (wynoszące ponad 5 miesięcy) opóźnienia w procesie rozliczeń w wyniku, których w okresie styczeń - czerwiec 2012 r. w księgach rachunkowych PSE Operator S.A. rejestrowane były przychodowe dokumenty księgowe dotyczące rozliczeń za rok 2011.

Podobnie jak w II półroczu 2011 r., w/w przychody zostały przeznaczone na pokrycie kosztów organizacji aukcji oraz kosztów bilansowania wymiany równoległej poniesionych przez PSE Operator S.A. w roku 2012, które wyniosły razem 2 577,18 tys. zł, w tym:

- koszty odchyłeń od pozycji kontraktowej w Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP wyniosły 1 773,92 tys. PLN;
- koszty bezpośrednio związane z organizacją przetargów na udostępnianie zdolności

przesyłowych wymiany międzysystemowej, tj. przypadająca na PSE Operator S.A. część kosztów funkcjonowania biura aukcyjnego, w wysokości 803,26 tys. PLN.

ad. c)

W wyniku pokrycia kosztów organizacji przetargów oraz bilansowania wymiany równoległej przychodami uzyskanymi z uczestnictwa w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC uzyskanymi w okresie 1 lipca 2011 - 30 czerwca 2012 r., całkowite przychody uzyskane przez PSE Operator S.A. z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, pomniejszone o należny podatek dochodowy, zasiliły Fundusz Celowy. Skalkulowany zgodnie z przepisami księgowymi dochód z przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych za 2011 r. przeznaczony został decyzją właściwych organów spółki zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009), czyli na finansowanie planowanych inwestycji sieciowych utrzymujących lub zwiększających transgraniczne zdolności przesyłowe.

Na podstawie wniosku Zarządu PSE Operator S.A., Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło stosowną Uchwałę (Uchwała nr 2 z dnia 22.05.2012 r. w sprawie podziału zysku netto PSE Operator S.A. za rok 2011). Za okres 1.01.2011 r. - 31.12.2011 r. wielkość kwoty w części dotyczącej zysku netto PSE Operator S.A. z przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych zasilającej Fundusz Celowy wyniosła 41 245,88 tys. zł.

Ze względu na obowiązujące w kraju regulacje prawne, Fundusz Celowy jest zasilany tylko raz w roku, tj. poprzez podjęcie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki PSE Operator S.A. uchwały w sprawie podziału zysku netto Spółki za poprzedni rok kalendarzowy. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podejmuje takie uchwały pod koniec II kwartału roku następnego i dopiero w tym czasie (w przypadku podjęcia przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki takiej uchwały) może nastąpić faktyczne zasilenie Funduszu Celowego o środki równające się kwocie pozostałej części przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych za rok poprzedni, pomniejszonych o koszty pokrywane z tych przychodów oraz o należny podatek.

PSE Operator S.A. planuje zastosowanie podobnego mechanizmu w przypadku przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w roku 2012, z zastrzeżeniem, iż część tych przychodów (na pokrycie kosztów, zgodnie z wnioskiem PSE Operator S.A. o zatwierdzenie przez Prezesa URE Taryfy PSE Operator S.A. na rok 2012, stanowiącym podstawę kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE Operator S.A. na rok 2012, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2011 r.) zostanie wykorzystana zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, tj. na pokrycie kosztów związanych z bilansowaniem wymiany międzysystemowej (tj. kosztów odchylenia od pozycji kontraktowej na Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP), kosztów związanych z uczestnictwem PSE Operator S.A. w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC, a także kosztów bezpośrednio związanych z organizacją przetargów (koszty biura aukcyjnego i redukcji zdolności przesyłowych).

Stan środków finansowych zgromadzonych na Funduszu Celowym wynosił:

- według stanu na dzień 1 lipca 2011 r. 553 147,06 tys. zł;
- według stanu na dzień 30 czerwca 2012 r. 594 392,94 tys. zł.

Do dnia 30 czerwca 2012 r., środki zgromadzone na Funduszu Celowym nie były wydatkowane.

Zgodnie z *Aktualizacją Planu Rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025*, uzgodnioną przez Prezesa URE, środki zgromadzone na Funduszu Celowym zostaną wykorzystane jako jedno ze źródeł sfinansowania nakładów inwestycyjnych niezbędnych dla realizacji I etapu budowy nowego połączenia międzysystemowego, tj. asynchronicznego połączenia Polska - Litwa.

Przedsięwzięcie inwestycyjne obejmujące budowę połączenia Polska - Litwa obejmuje swym zakresem szereg zadań inwestycyjnych (budowa linii, stacji elektroenergetycznych oraz wstawki B-T-B), gdyż oprócz budowy linii transgranicznej (ze wstawką B-T-B), wymaga również bardzo znaczącej rozbudowy systemów przesyłowych na terytorium obu krajów, w szczególności systemu polskiego na obszarze północno-wschodniej Polski.

Podkreślić należy, że połączenie Polska - Litwa jest bardzo istotne, nie tylko z punktu widzenia współpracy KSE z systemem litewskim, ale przede wszystkim z punktu widzenia tworzenia jednolitego Europejskiego Rynku Energii Elektrycznej (jako tzw. przedsięwzięcie będące w interesie europejskim).

Całość projektu budowy połączenia Polska - Litwa została podzielona na dwa etapy:

- etap pierwszy:
 - planowane zakończenie - 2015 r.;
 - możliwość realizacji przesyłu mocy z systemu litewskiego do systemu polskiego do wielkości 500 MW;
- etap drugi:
 - planowane zakończenie - 2020 r.;
 - możliwość realizacji przesyłu mocy w obu kierunkach pomiędzy systemami polskim i litewskim do wielkości 1000 MW.

W ramach trwających w PSE Operator S.A. prac nad projektem aktualizacji przedsięwzięć inwestycyjnych w latach 2013 - 2017, wskazane zostały następujące zadania etapu pierwszego budowy międzysystemowego połączenia Polska - Litwa, jako finansowane środkami zgromadzonymi na Funduszu Celowym:

- budowa linii 400kV Ostrołęka - Narew,
- budowa linii 400kV Miłosna - Siedlce Ujrzanów,
- budowa linii 400kV Ełk bis - granica Polski
- rozbudowa stacji Ostrołęka
- rozbudowa stacji Narew,
- budowa stacji Siedlce Ujrzanów,
- budowa stacji Ełk bis,
- budowa stacji Łomża.

Weryfikacja zgromadzonych danych wskazuje, że środki uzyskane przez PSE Operator S.A. z tytułu alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej zostały przeznaczone na cele opisane w art. 16 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1228/2003

Prezes
Urzędu Regulacji Energetyki

/-/ Marek Woszczyk